

УДК 398(477.83/86)

КРАЄЗНАВЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ ІВАНА КРИП'ЯКЕВИЧА

Олег СВИЦ

Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра новітньої історії України

У статті висвітлюється діяльність І. Крип'якевича, як дослідника-краєзнавця. Серед наукових зацікавлень вченого були теми історії Львова, Галицько-Волинської держави, Хмельниччини та інші. І. Крип'якевич протягом свого життя виступав не лише як дослідник-краєзнавець, але й як популяризатор цієї галузі історичної науки.

Ключові слова: Іван Крип'якевич, краєзнавство, історія Галичини і Волині, доба Хмельниччини.

Іван Петрович Крип'якевич (1886–1967) – знаний український історик, один з найвідоміших учнів М. С. Грушевського. Коло історичних зацікавлень вченого надзвичайно широке. Його цікавила історія Галицько-Волинської держави, Хмельниччина, історія української культури, краєзнавство, інші теми.

“Не маємо дотепер історії нашого краєзнавства, але маємо потребу такої праці. Важливо було б мати дані про давніх дослідників нашого краю, його природних скарбів, а також відомості про організації, що вели працю в сім напрямі і своїми дослідженнями причинилися до пізнання природи і краси наших земель”¹. Такі перспективи та завдання українського краєзнавства сформулював Іван Крип'якевич, якого можемо вважати одним з піонерів цієї галузі історичної науки.

У своїх краєзнавчих дослідженнях, історик насамперед цікавиться історією Галицько-Волинської держави, а також природними, культурними, етнографічними, соціально-економічними особливостями Галичини та міста Львова.

На початках своєї наукової діяльності історик досліджує окремі ділянки історії Галичини періоду Галицько-Волинської держави. Йдеться про статтю: “Де був Дем'ян тисяцьким? (Причинок до історії урядів в Галичині першої половини XIII віку)”, де ставить за мету дослідити у якому місті був тисяцьким один з найвизначніших бояр Данила Галицького. Історик припускає, що Дем'ян міг бути тисяцьким у Володимирі згодом у Галичі. Причиною такого переміщення, на думку вченого, могло бути те що уряд тисяцького в державі Романовичів не був прив'язаний до певного міста. У постійних мандрівках Романовичів з одного князівського столу на інший, разом з ними переміщалися бояри².

З-під пера вченого вийшла ґрунтовна монографія “Галицько-Волинське князівство”. Іван Крип'якевич зазначає, що Галицько-Волинська держава успішно зберегла свою територіальну єдність завдяки сильній князівській владі. Ця держава досягла значних успіхів в економіці, культурі, політиці. Цьому сприяло вдале географічне розташування, велика кількість поселень, що свідчило про

густу залюдненість держави. Розвивались ремесла та торгівля Зручне географічне розташування сприяло розвитку зовнішньої торгівлі. Вчений відзначає, що в період монголо-татарського поневолення Галицько-Волинське князівство було найбільш організованим у Східній Європі. Воно стало захистом для населення, що втікало від татар. Одночасно князівство стало щитом, який захищав Польщу та інші західні країни від татарської агресії³.

Не пройшов своєю увагою вчений постаті галицького князя Ярослава Осмомисла. Про цього діяча писав, що той:

– утримав єдність галицької землі й таким чином розбудував сильний осередок нашого державного життя...;

– забезпечив західні границі держави і спинив наступ на Україну Польщі і Угорщини;

– унікав воєн із українськими князями, був прихильником миру...;

– розумів небезпеку від азійських орд і спільно з іншими князями вів боротьбу з половцями;

– розумів значення моря і своїй державі відкрив шлях до Дунаю;

– підняв високо добробут західних земель і поклав основи під тривкий розвиток української культури⁴.

Дослідник зосередив увагу на історії Львова, видавши працю “Львівська Русь в першій половині XVI віку”, де відзначив, що корінна людність Львова у першій половині XVI століття попри перебування під іноземною окупацією, зберегла високу культуру та національну свідомість. У місті склалися духовні та матеріальні підвалини для створення визначного осередку українського національно-культурного відродження другої половини XVI – початку XVII ст.⁵

У 1910 р. з-під пера молодого історика з’являється перша синтетична праця з історії Львова під назвою “Львів. Його минувшина і теперішність”. Свою студію видає до “ювілею” міста, дату заснування якого подає під 1255 р. Місто не вважається найстарішим українським містом, адже старшим за нього є Галич, Перемишль, Ярослав, Тереховля, Київ. Однак, як зазначає І. Крип’якевич, на місці, де розташовується місто, в давніх часах була якась осада, імені якої ми не знаємо. Щоб захистити князівство від нападів татар, один з наймогутніших володарів, король Данило, засновує нові укріплені міста, серед них був і Львів. Підсумовує свою працю історик думкою, що ціла Східна Галичина є українською землею, так само і Львів мусить стати українським містом. Наводиться приклад Праги, яка колись була німецьким містом, завдяки пильній роботі чехів, дістала назад чеський характер⁶.

У 1932 р. вчений видає цікаву монографію “Історичні проходи по Львові”. У роботі йдеться про події життя міста у XVII – першій третині XX ст. Головну увагу автор спрямовує в етнічній площині – на українському населенні міста, а в мистецькій площині головну увагу приділено архітектурі. Іван Крип’якевич показує вплив інших культур на розвиток міста. Цікавою є розповідь про людей,

які творили історію міста, а також окремі райони, вулиці, будівлі Львова. Все це робить працю неповторною і захоплюючою⁷.

У статті “Слідами княжого Львова”, дослідник прагне дати відповідь на проблему про розташування міста у князівські часи. Намагається встановити назви гір та горбів на яких розташовувалися замкові укріплення. Висловлюється припущення, що деякі з їхніх назв дійшли до наших днів ще з тих далеких часів⁸.

До 700-річчя Львова історик видав статтю, де коротко зупиняється на основних історичних етапах його розвитку. Історія цього старовинного українського міста відбиває історичний шлях західноукраїнських земель протягом всього часу. У складі Галицько-Волинського князівства місто перебувало всього сторіччя, однак за цей короткий час відбувається значний його економічний та культурний ріст. Наголошується на тісний зв'язок Львова з іншими землями Давньої Русі⁹.

Автор коротко зупиняється на подальшій історичній долі міста Лева, акцентуючи увагу на боротьбі населення за свої права, а також його економічний та культурний розвиток. Історичний нарис доведено до 50-х років ХХ ст.

З нагоди святкування 700-річчя міста Львова, вченого залучили до написання “Нарисів історії Львова”. У цій колективній монографії йому належать параграфи “Львів у добу феодалізму” та “Досягнення львівських учених” (у співавторстві з Є. Гребінським та Є. Паперним). У першому параграфі І. Крип'якевич доводить, що засновником міста був князь Данило Галицький, оскільки Лев Данилович був ще юнаком. Історик пише, що місце його заснування виявилось надзвичайно вигідним. Велику роль відіграло його положення на перехресті великих торговельних шляхів¹⁰. У іншому параграфі йдеться про роботу львівських вчених у післявоєнний період¹¹.

Рідкісні матеріали знаходимо в нарисі “З історії галицького краєзнавства” (1932), де дослідник зазначає важливість складання цілісної історії вітчизняного краєзнавства. Щоб втілити це в життя, потрібно багато зусиль та часу. Як приклад, автор наводить своєрідний історико-краєзнавчий нарис про шість мандрівок, що провела студентська молодь протягом 1883–1888 рр. До деталей та дрібниць описано літню подорож молоді 1883 р. зі Станиславова до Манявського Скиту, де до уваги читачів подано цінні записи про подорож. Значно багатші матеріали подається про другу подорож студентської молоді, яку організувало львівське “Академічне братство” в 1884 р. Серед мандрівників, що брали участь у цій мандрівці, були І. Франко, К. Левицький. Подорож проходила за маршрутом Львів – Дрогобич – Борислав – Бубнище – Болехів – Гошів – Станиславів – Коломия – Ділятин – Жаб'є.

Року 1885 відбулася третя мандрівка студентської молоді за маршрутом: Тернопіль – Тереховля – Копичинці – Гусятин – Чортків – Заліщики – Чернівці. Серед учасників мандрівки було багато членів “Руської Бесіди”, інших товариств, культурні та громадські діячі. О. Барвінський написав замітку в газеті “Діло”, про народознавчу вартість мандрівки.

У 1886 р. організовано четверту подорож, маршрут якої пролягав через Перемишль – Добромилль – Дрогобич, брали участь такі пізніше відомі діячі, як К. Трильовський, С. Петрушевич, інші.

П'ята подорож відбулася у 1887 р., пройшла вона маршрутами Золочівщини та Сокальщини.

Шоста мандрівка відбулася в 1888 р., пройшла вона за маршрутом: Станиславів – Коломия – Печеніжин – Яблунів – Косів – Яворів – Криворівню – Жаб'є – Кути – Залуччя – Карлів – Будилів – Снятин. І. Крип'якевич подає багато цінних матеріалів про ці студентські подорожі¹².

Краєзнавчі зацікавлення Івана Крип'якевича були тісно пов'язані з Холмщиною, звідки походив його батько. Цікавою є розвідка вченого про єпископа Якова Сушу, якого по-праву вважають першим істориком цього краю. Обіймаючи посаду холмського єпископа в 1652–1687 рр., він звернув увагу на старовину Холмщини. Єпископ також говорить про давнє положення Холма, висловлює свою теорію розташування міста. Як зазначає І. Крип'якевич, усі ці речі мають велике значення для давньої історії та топографії цього населеного пункту¹³.

Перу відомого українського історика належить розвідка “О. Василь Чернецький і його історично-краєзнавчі праці”, де йдеться про невтомного дослідника-краєзнавця, пароха Сільця Белзького, який займався освітньою працею, а також досліджував минуле своїх околиць і різних значних місцевостей. І. Крип'якевич зазначає, що каталог історичних праць цього дослідника складає понад 100 позицій, число сіл містечок та міст, які він описав – понад 50. Окрім того В. Чернецький є автором хроніки Львівської Духовної Семінарії, літопису монастиря оо. Василіян у Христінополі. Йому належать нариси про Львів, Магерів, Сокаль, Яворів, інші¹⁴.

І. Крип'якевич також звернув увагу у своїх краєзнавчих студіях на історію міста Самбора. У статті “Княжий Самбір і Самбірська волость” він прагне дослідити окремі моменти з історії старовинного міста. Хоча серед топонімів княжої доби ми не можемо знайти назви цього міста, однак дослідник робить припущення, що теперішній Старий Самбір у ті часи таки існував¹⁵. У другій половині XIV ст. місто Старий Самбір виступає, як столиця Самбірської волості. Сама волость також, ймовірно, завдячує своїм початкам княжим часам. Самбірське єпископство, що існувало в XIV ст., також утворено в княжій добі. Старий Самбір, як столиця волості, міг також отримати магдебурзький устрій ще у княжий час¹⁶.

Історик припускає, що давній Самбір був центром Самбірського єпископства. Про цей факт, на думку вченого, свідчить те, що при Старім Самборі знаходилися маєтності владики, а також, що Спас та Лаврів вказані як місця, де було поховано князя Лева. Крім того значна кількість давніх монастирів – ще одне свідчення, що Старий Самбір вважався церковним центром¹⁷.

Важливе значення мала Самбірська волость як важливий осередок комунікаційних шляхів та торгівлі. Підсумовує свою працю історик словами, що

Самбір і Самбірська волость мали давні історичні традиції, займали важне місце в господарстві країни, а також відігравали важливу роль у церковно-культурному житті¹⁸.

Низка статей була присвячена дослідником розвитку шкільництва в Галичині. У статті “З історії галицького шкільництва XVII – XVIII ст.” дослідник подає відомості про стан шкільної науки у 31 місті Галичини. Принагідно І. Крип’якевич вказує, що багато інформації міститься в єпископських візитаціях з 1730 – 1760 рр., які зберігаються в Національному музеї у Львові. За словами історика, там міститься інформація про школи майже кожного села. Також цікаві відомості є у святоюрських архівах та архіві перемишльського владцтва. В них можна знайти відомості про шкільну освіту в наших краях від давніших часів до 1860 р.¹⁹

У статті “Поради тим, хто займається історико-краєзнавчими дослідженнями”, історик зазначив: “Краєзнавчі дослідження підносять і збагачують культуру, пояснюють забуті або незрозумілі пам’ятки минулого, навчають широкі кола людей оцінювати працю і досягнення трудящих з найдавніших часів до наших днів. Вони мають значення і для історичної науки в цілому. Дослідники на місцях можуть виявити багато нових матеріалів і фактів, які не були відомі історикам”. Крім того І. Крип’якевич дає багато корисних порад майбутнім дослідникам краєзнавства, щодо збору та оформлення краєзнавчих матеріалів²⁰.

Серед краєзнавчих зацікавлень історика був інтерес до історії Зборова. З-під його пера виходить праця “Коротка історія Зборова до початку XIX в.”, де І. Крип’якевич ставить під сумнів, що засновниками містечка були польські пани Зборовські, оскільки вони не мали там великих маєтностей. Містечко могло виникнути з невеличкої оселі, що існувала при переправі через річку Стрипу²¹. Детально зупинився історик на битві під Зборовом у 1649 р. Він вважав, що Зборівська угода мала позитивний для козацької держави характер, оскільки Придніпровська Україна отримала власну територію, національну владу, власне військо. Це ті засади, на яких могла існувати Українська Держава. Підсумовує свою працю вчений словами про те, що Зборів під яким розгорілася одна з найславніших європейських битв, є славним містом в Україні, заслуговує мати свою докладну історію²². Праця доповнена таблицею найважливіших дат з історії містечка.

Ще одна краєзнавча розвідка присвячена древньому Галичу. Своім піднесенням це місто завдячує галицькому князеві Володимиркові, що в 1144 р. переніс до Галича свою столицю²³. Після спустошення татарами колись могутнє місто занепадає. Після завоювання західних земель поляками воно не відновлюється, відоме лише завдяки оборонному замкові. Станом на початок XX ст., українці становили більшість населення міста, однак українське життя розвинуто слабо. Дослідник припускає, що з часом для Галича настануть славні часи, як це було за давньої князівської держави²⁴.

Дослідника зацікавила також історія білоруського народу. Білорусам І. Крип'якевич присвятив окреме дослідження, зазначивши, що доля білоруського народу була ще менше завидна, ніж доля України. Вчений зазначає, що в білорусах знайшли українці ширих друзів та сусідів²⁵.

У своїй історико-краєзнавчо-етнологічній праці “З історії Гуцульщини” І. Крип'якевич на солідній історико-джерельній базі, розкриває генезу терміну “гуцул”. Вчений звертає увагу на численну кількість назв-запозичень карпатських сіл, у багатьох випадках прагне з'ясувати їх етимологію. Цікавими є замітки про побут Гуцульщини. Іван Петрович використовує багатющий статистичний матеріал, який є відсутній у працях інших дослідників. Цінні думки висловлює учений про вплив повстання Хмельницького на цей регіон, а також про опришківський рух²⁶.

Цікавило видатного історика життя українського життя. Зокрема у статті “Підкарпатське село в XVI столітті” І. Крип'якевич слушно зауважує, що дослідники мало уваги звертали на село періоду феодалізму. У них зберігалися місцеві форми культури, залишки яких збереглися до наших днів. Цікаво було б дослідити, якими шляхами з різних окремих елементів творилася спільна культура нашого народу. Історик порівнює підкарпатські села в XVI та XIX століттях. У XVI столітті селяни харчувалися набагато краще, тоді на їхньому столі, у кожній хаті були горшки молока, дїжечки сиру і масла, пілті сала, запаси м'яса. В XIX столітті селяни переходять на вівсяний або ячмінний хліб, а також вівсяний чир, огірки, гриби. Відбувається зубожіння садиби: в XVI столітті вона займає значну площу з будівлями різного господарського призначення; у XIX столітті – поряд з хатою стоїть лише невелика стайня і оборіг з хлівцем – звичайна садиба бідняка. Біднішими є також одяг та внутрішнє устаткування жителів цього регіону у XIX столітті, у порівнянні з одягом та обставою хати у XVI столітті. Протягом трьох століть гірські села переживали болючий процес зубожіння. В XVI столітті згадані села, користуючись коротким періодом волі, досягали покращення свого економічного становища, у XIX столітті – підкарпатські села перебувають у стані занепаду²⁷.

Значну увагу І. Крип'якевич приділяв галицькому літописанню. У статті “Літописи XVI–XVIII ст. в Галичині” він звертає увагу на те, що літописи слід вважати частиною народного письменства як і легенди та перекази. Вони записані людьми, що є вихідцями з народу, простими народними висловами. Літописці прагнули залишити для нащадків яскраві факти пригнічення українського народу з боку польських магнатів, а також нападів турецько-татарських орд на Україну. У них фіксуються також успішні виступи народних мас проти своїх поневолювачів. Ці важливі факти з історії нашого народу, записані у хронологічній послідовності, в цілому дають огляд вітчизняної історії.

Літописці не лише фіксували важливі факти, але й підкреслювали значення найважливіших подій нашої історії, як, наприклад, війна під проводом Б. Хмельницького, походи проти турків та боротьба з польською шляхтою у

XVIII ст.²⁸ До виникнення історіографії літописи служили головним історичним джерелом нашої історії.

Іван Крип'якевич цікавився також історією церков Холмщини та Підляшшя. Він писав, що церкви у цьому регіоні з'явилися разом з приходом християнства, згодом їх стало дуже багато. На основі історичних матеріалів дослідник уклав список церков Холмщини та Підляшшя, що складає 424 позиції. Список подається у алфавітному порядку. Вказується стара назва тої чи іншої оселі, а також рік, з якого маємо першу відомість про церкву. Історик висловлює побажання, що дослідники цих місцевостей на місцях виявили б зацікавлення цими церковними спорудами, а також доповнили історичні відомості про ці об'єкти. Так спільно можна було б укласти повну історію всіх холмсько-підляських приходів²⁹.

Історії Холмщини дослідник присвятив окреме дослідження, де детально розглядає природні умови, назву краю, а також дає короткий історичний нарис Холмщини від найдавніших часів до Першої світової війни³⁰.

Окрему розвідку історик присвячує Волині. І. Крип'якевич зазначає, що саме волинським князям належить ідея об'єднати Галичину та Волинь в єдине князівство, яку реалізував волинський князь Роман Мстиславич у 1199 році. Культура Волині зазнає значних європейських прозахідних впливів. Ще однією характерною рисою цієї української землі є те, що на відміну від галицьких бояр, волинські бояри – намагалися завжди підтримувати своїх князів. У часи окупації Польщею волинських земель шляхта цього регіону вперто намагалася боронити національні інтереси. В часи національного відродження початку XX століття, український рух обійняв кола волинської шляхти. Важливе місце серед неї відведено В. Липинському³¹.

Цікавою є розповідь про відому культурну пам'ятку волинського краю – собор князя Мстислава у Володимирі на Волині. Собор Успення Св. Богородиці дійшов до нас ще з князівської доби. Він є усипальницею волинських князів. Дослідник з сумом зазначив, що князівські могили не збереглися до нашого часу. Тут похований також церковний діяч Іпатій Потій. Його могила теж не збереглася. І. Крип'якевич закликає кожного українця, який цікавиться власним минулим, хоча б раз у житті відвідати це місце, де розташовані могили наших князів, та пригадати собі давню історію нашого краю³².

Великий інтерес викликає розвідка українського вченого про розвиток ландшафтно-паркової системи в Україні, зокрема на Волині та Поліссі. Він пише, що майстерно сформовані парки в Україні з'являються вперше в XVI ст. під впливами Ренесансу. Серед магнатів був тоді дуже модним італійський стиль, згодом він поступився місцем англійському стилю, перевагою якого було повернення до природи та простоти. Історик зазначає, що перший парк в англійському стилі заклав магнат Шасни Потоцький у Софіївці. Його називають восьмим чудом світу. Згадується прізвище ірландця Д. Міклера, що прислужився до розвитку садово-паркової системи на Волині та Поділлі³³.

І. Крип'якевич присвячує окремі розвідки історії окремих місцевостей. Заслуговує на увагу його стаття: “З історії Підлютого в 1810–1860 рр.”, дослідник коротко оповідає про історію цього мальовничого курорту³⁴.

Цікавою є оповідь про село Підгороддя, де дослідник на основі віднайдених документів та скупих звісток намагається подати нам історію колишнього міста Підгороддя на Рогатинщині³⁵.

Не оминає історик також теми перебування війська Б. Хмельницького під Львовом. У розвідці “Хмельницький під Львовом”, вчений оповідає про походи Хмельницького на Львів у 1648 та 1655 рр., зазначивши при цьому, що хоча облога міста залишилася без наслідків, однак вона стала ознакою короткого об'єднання Наддніпрянщини та Галичини³⁶.

Історія львівського братства також цікавила історика. У статті “Про львівське братство” він у популярній формі зупинився на його історії вказуючи, що однією з головних заслуг львівських братчиків було відновлення львівського православного єпископства у часи панування Польщі на наших землях. Братство дбало про українську культуру, освіту та церкву. Однак згодом воно почало занепадати. Серед причин занепаду І. Крип'якевич відзначає постійні судові процеси братства проти львівського магістрату, з іншого боку слабшає інтерес українського міщанства до братства. Все це стає причиною занепаду цієї національної організації українців у XVIII ст.³⁷

У радянський період з-під пера історика виходить стаття, присвячена місту Каховка. У ній йдеться про історію цього міста починаючи від найдавніших часів до кінця XVIII ст.³⁸

Не оминув увагою Іван Крип'якевич історію малої батьківщини Т. Г. Шевченка – Звенигородщини. дослідник звертає увагу, що завдяки поезії геніального поета широкому загалові стали відомі доба Хмельниччини, а також здобули популярність Чигирин, Терехтемирів, Корсунь, Жовті Води. Їм назавжди вдалося утвердитися у пам'яті нашого народу³⁹.

Цікавими є історико-природничі статті І. П. Крип'якевича, зокрема стаття “Елементарні катастрофи у давні часи”. Ведучи мову про страшну повінь 1927 р., він пише про те, що першу згадку про подібні явища природи в Галичині маємо в 1164 р. Подібні лиха спіткали наші землі в 1230 р., 1643 р., 1656 р.⁴⁰ Іншим лихом для наших земель був частий напад сарани на селянські ниви. Найстрашніший напад сарани зафіксовано в 1690 р. Тоді від її нападу постраждало пів Європи. Згодом людство навчилося запобігати такому страшному лихові.

Цікавою є його студія про зими в Україні. У короткій статті під назвою “Зима в давні часи”. На підставі давніх літописів І. Крип'якевич наводить цікаві факти про те, які були зими у наших краях, інколи – суворими, іноді – лагідними та малосніжними. Подаються літописні згадки з XIV–XVIII століть⁴¹.

Великий інтерес викликає стаття цього дослідника про побут козацької старшини, написана на основі записок козацького старшини Я. Марковича. Тут

можна почерпнути багато цікавих відомостей про життя козацької старшини у XVIII ст. – про те, що їла та пила козацька старшина, як саме проводила своє дозвілля тощо⁴².

Заслугує на увагу коротенька замітка про великодні звичаї українських панів. І. Крип'якевич на підставі спогадів С. Лещинської, датованих 1726 р., розповідає про великодні звичаї тих часів⁴³.

Об'єктом уваги знаного українського історика є і український жіночий одяг. Автор подає детальний опис одягу заможних галицьких міщанок у давнину⁴⁴. Окрема стаття дослідника розкриває перед читачем світ одягу, який носили галицькі міщани в давнину. Колись українське міщанство мало свій окремий одяг, що вирізнявся навіть певними кольорами для певного окремо взятого регіону. З плином часу давній одяг міщан поступово змінювався сучасним. Дослідник використовує у своїй розвідці працю Якова Головацького, у якій містилося багато цікавого матеріалу про одяг галицьких міщан⁴⁵.

Перу Івана Крип'якевича належить близько 200 праць краєзнавчої тематики. Вражає широка проблематика праць. Сюди належать публікації з політичної, культурної, соціально-економічної тематики, великий інтерес викликають також статті історика історико-природничого характеру. Вони цікаві за змістом, а також за проблематикою, оскільки ніхто з попередників не досліджував цих проблем. Своєю діяльністю у царині краєзнавчих досліджень, історик дав поштовх для діяльності наступним поколінням істориків-краєзнавців до сьогодні.

LOCAL HISTORY RESEARCH OF IVAN KRYPYAKEVYCH

Oleg SVYSHCH

Ivan Franko National University of Lviv,
Department of Contemporary History of Ukraine

The article highlights the work of Ivan Krypyakevych, as a local historian researcher. Among scientific interests of the researcher were the topics of Lviv history, Galician-Volhynian state, Khmelnytsky etc. Ivan Krypyakevych worked not only like local historian researcher, but also like populariser of this scientific branch.

Key words: Ivan Krypyakevych, Local History, The History of Galicia and Volhynia.

---

¹ *Крип'якевич І.* З історії галицького краєзнавства / І. Крип'якевич // Збірник фізіографічної комісії Наукового товариства ім. Шевченка. – Львів, 1932. – Вип. 4–5, С. 111.

² *Крип'якевич І.* Де був Дем'ян тисяцьким? (Причинок до історії урядів в Галичині першої половини XIII віку) / І. Крип'якевич // ЗНТШ. – Т. 67. – 1905. – Кн. 5. – С. 3.

³ *Крип'якевич І.* Галицько-Волинське князівство. 2-е видання, із змінами і доповненнями / І. Крип'якевич / Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Відп. ред. Я. Ісаєвич. – Львів, 1999. – С. 190 – 191.

⁴ *Крип'якевич І.* Князь Ярослав Осмомисл / І. Крип'якевич. – Тернопіль, 1991. – С. 29–30.

⁵ Львівська Русь в першій половині XVI віку // ЗНТШ. – Т. 77. – 1907. – Кн. 3. – С. 77 – 106; Т. 78. – С. 26–50.

- ⁶ Крип'якевич І. Львів. Його минувшина і теперішність / І. Крип'якевич. – Львів, 1910. – С. 1. – С. 63–64.
- ⁷ Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові / І. Крип'якевич / Авт. передм. Я. Д. Ісаєвич; упоряд., текстолог. опрац. і приміт. Б.З.Якимовича; упоряд. іл. матеріалу Р. І. Крип'якевича; худож. В. М. Павлик. – Львів: Каменяр, 1991. – 167 с.: іл.
- ⁸ Крип'якевич І. Слідами княжого Львова. Топографія / І. Крип'якевич // Стара Україна (Львів). – 1924. – № 12. – С. 184–187.
- ⁹ Крип'якевич І. На порозі восьмого століття / І. Крип'якевич // Жовтень (Львів). – 1956. – № 9. – С. 95.
- ¹⁰ Нариси з історії Львова. – Львів, 1956. – Розділ 2, § 2. Львів княжих часів. – С. 22.
- ¹¹ Там само. – Розділ 5. § 3. Досягнення львівських учених. – С. 399–412.
- ¹² Крип'якевич І. З історії галицького краєзнавства // Збірник фізіографічної комісії Наукового товариства ім. Шевченка (Львів). – 1932 – Вип. 4 – 5. – С. 111 – 128.
- ¹³ Крип'якевич І. Перший історик Холмщини (єпископ Яків Суша) / І. Крип'якевич // Наша Батьківщина (Львів). – 1939. – № 2. – С. 34–37.
- ¹⁴ Крип'якевич І. О. Василь Чернецький і його історико-краєзнавчі праці // Наша Батьківщина (Львів). – 1939. – № 3. – С. 91 – 96.
- ¹⁵ Крип'якевич І. Княжий Самбір і Самбірська волость / І. Крип'якевич // Відбиток літопису (“Бойківщина” Ч. 10). – 1938 р. – С. 2.
- ¹⁶ Крип'якевич І. Там же. – С. 5.
- ¹⁷ Крип'якевич І. Там же. – С. 6.
- ¹⁸ Крип'якевич І. Там же. – С. 8.
- ¹⁹ Крип'якевич І. З історії галицького шкільництва XVI – XVIII ст. // Рідна школа (Львів). – 1933. – № 2. – С. 24 – 25.
- ²⁰ Крип'якевич І. Поради тим, хто займається історико-краєзнавчими дослідженнями / І. Крип'якевич // УІЖ (Київ). – 1960. – № 3. – С.130.
- ²¹ Крип'якевич І. Коротка історія Зборова до початку XIXст / І. Крип'якевич. – Львів: Неділя, 1924. – С. 4.
- ²² Крип'якевич І. Там же. С. 13.
- ²³ Крип'якевич І. Княжий город Галич. Львів, 1923. – С. 2.
- ²⁴ Крип'якевич І. Там же. – С. 15.
- ²⁵ Крип'якевич І. Білоруси. Просвітні листки (Львів) / І. Крип'якевич. – 1909. – Ч. 30. – С. 15.
- ²⁶ Крип'якевич І. З історії Гуцульщини / І. Крип'якевич // ЛНВ (Львів). – Т. 80. – 1923. – Кн. 7. – С. 238–244; Т. 81. – Кн. 11. – С. 247 – 259; Т. 82. – Кн. 12. – С. 338–343.
- ²⁷ Крип'якевич І. Підкарпатське село в XVI столітті. (За архівними матеріалами Львів. філіалу Держ. іст. архіву УРСР) / І. Крип'якевич // Вісн. Академії наук УРСР. – 1950. – №2. – С. 48–49.
- ²⁸ Крип'якевич І. Літописи XVI – XVIII ст. в Галичині / І. Крип'якевич // Історичні джерела та їх використання (Львів). – 1964. – Вип1. – С. 79.
- ²⁹ Крип'якевич І. Матеріали до історії церков Холмщини та Підляшшя / І. Крип'якевич // Пам'ятки України (Київ). – 1995. – № 3. – С. 40–47. іл., карта, табл.
- ³⁰ Крип'якевич І. Холмщина / І. Крип'якевич // Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві / Відп. ред. Ярослав Ісаєвич, упорядник Феодосій Стеблій. Львів, 2001 (Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Збірник наукових праць, 8 / Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України). – С. 223–233.
- ³¹ Крип'якевич І. Там же. – С. 216–219.
- ³² Крип'якевич І. Собор князя Мстислава у Володимирі на Волині / І. Крип'якевич // Життя і знання (Львів). – 1931 – 1932. – № 10 (58) – 11 (59). – С. 291–292.
- ³³ Крип'якевич І. Англійські парки на Волині й Поліссі / І. Крип'якевич // Наша Батьківщина (Львів). – 1939. – № 6. – С. 143–146.
- ³⁴ Крип'якевич І. З історії Підлютого в 1810–1860 рр. / І. Крип'якевич // Назустріч (Львів). – 1937. – Ч. 13. – С. 2.

- ³⁵ Крип'якевич І З історії м. Підгороддя / І. Крип'якевич // ЗНТШ. – 1911. – Т. 103. – Кн. 3. – С. 191–200.
- ³⁶ Крип'якевич І. Хмельницький під Львовом 1655 / І. Крип'якевич // Дзвінок (Львів). – 1905. – Ч. 19–20. – С. 299–302, 312 – 315.
- ³⁷ Крип'якевич І. Про львівське братство / І. Крип'якевич // Дзвінок (Львів). – 1906. – Ч. 21. – С. 311–312; Ч. 22. – С. 328–330; Ч. 23. – С. 340–342; Ч. 24. – С. 356–357.
- ³⁸ Крип'якевич І. З минулого Каховки / І. Крип'якевич // Вісник Академії наук УРСР (Київ). – 1951. – № 4. – С. 55–60.
- ³⁹ Крип'якевич І. З минулого Шевченкової батьківщини // Записки історичного та філологічного факультетів (Львів. Держ. Ун-ту ім. Ів. Франка) / І. Крип'якевич. – Київ, 1940. – Т. 1. – С. 139–147.
- ⁴⁰ Крип'якевич І. Елементарні катастрофи в давні часи. (1. Карпатські повені. – 2. Саранча) / І. Крип'якевич // Життя і знання (Львів). – 1927–1928. – № 5 – С. 142–143.
- ⁴¹ Крип'якевич І. Зима в давні часи / І. Крип'якевич // Життя і знання (Львів). – 1929. – № 6. – С. 183.
- ⁴² Крип'якевич І. Записки Якова Марковича (Дещо з побуту української козацької старшини XVIIIв.) / І. Крип'якевич // Життя і знання (Львів). – 1935. – № 9 (96). С. 253–254.
- ⁴³ Крип'якевич І. Із великодніх звичаїв в минулому / І. Крип'якевич // Життя і знання (Львів). – 1934. – № 4 (79) – С. 101 – 102.
- ⁴⁴ Крип'якевич І. Про давній одяг галицьких міщан / І. Крип'якевич // Життя і знання (Львів). – 1938. – № 7(130) – 8 (131). – С. 227–228.
- ⁴⁵ Крип'якевич І. Як одягалися колись наші міщани в Галичині / І. Крип'якевич // Життя і знання (Львів). 1938. – № 5(128). – С. 148–150.